

BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ CATALANA

Número 14
Any 2

PUBLICACIÓ DEL
CATALUNYA, GRUP N.R.

Desembre 10, 1940
Santiago de Cuba.

C R O N I C A .

Recordàvem el discurs que el Dr. Martinez Anaya, va pronunciar, en presència de Macià, l'onze de setembre de 1928, en l'acte commemoratiu de nostra data històrica nacional. Digué: "No hubo tierra en el mundo que no fuese familiar al hombre de Cuba. Si habia un cubano, soñaba con su isla; si habian dos, hablaban de la guerra pasada o próxima; si habian tres, se fundaba un Club y se conspiraba; si habian mas, se fletaba una expedición guerrera". Paraules que esqueien en aquell acte, en aquells moments, en aquell ambient, davant la presència del cabdill de la dignitat catalana.- "No vivimos aquellos tiempos dichosos y los que no hemos visto las sociedades de cubanos emigrados podemos reproducirlas al ver esta de catalanes libres. El recuerdo de mi Cuba colonial es lo que me hace amar a Cataluña sojuzgada. Aqui, en estos salones, he sido sacudido por la emoción que produce el espectáculo, siempre grande, del patriotismo sincero. Aqui he conocido el alma de un pueblo. Aqui he conocido mejor a Cuba. Aqui he comprendido la supremacía eterna del espíritu sobre la materia. Aqui comprendí cuán fuerte es el alma y como el ideal no puede ser ni encadenado ni vencido por las fuerzas brutales del despotismo."

Recordàvem aquell magnífic discurs quins conceptes reproduïen amb fidelitat, la vibració patriòtica de nostra Entitat que, com les demés d'Amèrica, es movia dintre una febre espiritual, que ens feia pressentir pròxima, l'hora de l'alliberació de Catalunya i ens imaginàvem que així serien sempre les entitats catalanes. Que no moriria mai aquella vibració patriòtica que sentiem tots els catalans per sintonia amb la vibració patriòtica d'un home que fou capaç de despertar la fe en tots nosaltres i que Amèrica va consagrar.

Es així com deia Martinez Anaya dels cubans emigrats, que nosaltres ens hem imaginat sempre als catalans i a les entitats catalanes d'Amèrica: una consciència de que nostra Pàtria és esclava e irredempta, en cada català; una coordinació d'esforços, resum de la fretura individual, realitzada per les entitats catalanes, lliurades per complet, al cultiu i a l'alliberació de nostra Pàtria.

En recordar ara aquelles paraules i constatar la realitat present, ens envaeix una profunda decepció. No hem avençat gens en el camí de nostra recuperació nacional. Ens trobem més dividits i menys catalans.

En aquells temps posteriors a la dictadura militar d'En Primo de Rivera, la reacció patriòtica dels catalans d'Amèrica, marcà l'època de major activitat de les entitats catalanes i també, la del seu major esplendor.

Potser perquè la dictadura de Primo de Rivera, fou menys intel·ligent i més clarament manifestada contra Catalunya, la reacció patriòtica dels catalans, fou més ràpida i més rapidament també, derivà cap a un radicalisme ideològic.

Ara que patim un règim més cruel i una opressió més intensa que aleshores, no s'ha produït en els catalans, ni la velocitat ni l'intensitat de reacció d'aleshores, entre altres coses, perquè tenim masses preocupacions sectàries. Aleshores s'esquei l'opressió, dintre la recta final de la carrera de liquidació d'un règim que ens havia provat l'incompatibilitat amb ell. Ara, hi ha hagut guerra i revolució, dintre d'una República, amb la qual, els polítics catalans, s'han esforçat en fer-nos creure, que no hi havia incompatibilitat, i a salvar-la i consolidar-la, s'hi havien lligat estretament, massa estretament, per a que no fos, Catalunya endins, una obra desnacionalitzadora de la qual, n'és la conseqüència, precisament, nostra divisió actual.

No tenim esperit de solidaritat, perquè no hi ha verdadera consciència catalana.

La defensa que els polítics catalans vulguin fer de la seva actuació, ni altera la realitat ni el fons de la qüestió. Espanya, ens feu depositar una República Catalana proclamada abans que la República Espanyola i per quina circumstància quedàvem eximits d'un Pacte que ells invocaven, per la mateixa raó que després ells no respectaren aquell Pacte i refusaren un Estatut votat per nosaltres, burlant-se d'un plebiscit, i ens imposaren el seu "Estatuto", per la mateixa i ben senzilla raó de que no els convenia a ella. Aquell "Estatuto", no ens el donaren perquè convingués a Catalunya, sinó, perquè convenia a Espanya. Fou l'arma política amb la qual Azàña, intel·ligentment convertí la menaça catalana a l'estabilitat dels governs espanyols, amb suport a la seva política unitària, típicament castellana. Si la monarquia tingué col·laboradors, els tingué també la República. Fou Azàña, verdader dictador de la política espanyola, qui ens donà l'Estatuto, no el poble espanyol que n'estigué absent i oposat. Si no estiguéssim tan cecs, ni tinguéssim tants prejudicis, ho veuríem clar en tota l'oposició que es feu per la seva implantació i en totes les dificultats hagudes encara en els moments àlgids de la passada guerra civil.

I en parlar d'unió, surten els criteris continuadors de procediments polítics fracassats. Res d'estridències, s'exclama encara, perquè estridència, sota un criteri polític, és la plenitud del sentiment patriòtic. Nostra Pàtria està esclavitzada i tiranitzada i en perill de desaparèixer, però volen que es condicioni encara, la vibració patriòtica per a que no s'arribi a l'exaltació. Talment sembla, com si demà mateix, hagués de caure el règim totalitari d'Espanya i, com si res hagués passat, es pogués seguir el ritme polític d'abans caracteritzat pel servilisme i l'enviliment.

Som els catalans escampats pel món, la part viva de la Pàtria que lliurement pot expressar els seus sentiments. Però no es vol que s'afirmi el dret a l'independència política, dret que neix en el fet indiscutible de nostra personalitat. Se li nega valor i eficàcia a aquesta afirmació en el cas, possible, d'haver de discutir la carta ibèrica.

Es vol en canvi, l'estructuració d'un organisme d'unitat que no afirmi res. Sota la falsa posició de que són menys els catalans que accepten l'ideal d'independència, que els que no l'accepten (setmessons catalans). Es precis el factor numèric, talment com si es tractés d'unes eleccions.

Que no diguin aquests que carreguen tal bagatge polític, que volen una unitat catalana, sinó una reunió d'elements heterogenis, numericament el major possible, encara que siguin d'aquells que professen qualsevolga d'aquestes anti-patriòtiques aberracions, de preferir una Catalunya esclava, abans que una Catalunya lliure sota un règim socialista, o d'aquells altres, que la prefereixen igualment esclava que lliure dintre un règim burgès; dels autonomistes, dels federalistes, etc.- Que no es digui que volen l'unió dels catalans, síntesi i concreció de la Pàtria, sinó una unió de conveniències polítiques. No un Front Patriòtic Català, sinó un Front Polític Català.

Mes que engrandir les entitats catalanes sota el pretext de la proporció limitada de catalans que apleguen, es vol matar-les, amb la seva essència, amb l'aportació d'elements que únicament amb l'ingrés voluntari i espontani, com a resultat d'una consciència catalana desvetllada en ells, poden ésser útils. Les entitats catalanes, són nacionals. Pel cultiu de la Pàtria, allunyades de partits i de fraccions, és que arriben a una intransigència patriòtica. Talment com l'individu, cultivant qualsevolga aspecte natament català, arriba a la mateixa conclusió.

Que l'exiliat polític d'Amèrica, no es cregui que la seva situació comporta altra diferenciació que aquella que suposa la seva interinitat. A Amèrica, són catalans i res més que catalans. Són catalans nacionals, com tots, i no hi caben altres concepcions que les integrament catalanes. Ningú ha de renunciar a la seva ideologia però ha de posposar-la en interès de Catalunya. El que estimava la política únicament sota un punt de vista de recuperació nacional, ha de comprendre que avui la Pàtria, la representem els catalans escampats pel món, els únics que podem proclamar nostres drets i tenim la obligació de fer-ho.

Nosaltres, volent que l'organisme que concreti l'unitat catalana, afirmi la personalitat de Catalunya en el seu ideal d'independència política, no propugnem cap tàctica. Vetllem per la moral de totes les tàctiques.

Quan en nostre terror, nostres germans, senten a diari, en la seva carn, les fuetades de l'opressor i en el seu cor totes les injustícies d'un règim inhumà, reaccionen patriòticament, com a catalans, amb els ulls fixos en Catalunya, víctima en cada ú d'ells. I veuen una claror d'esperança!

Nosaltres hem d'afirmar davant del món, aquesta injustícia, la d'ara, la d'abans i la de sempre! Som una Pàtria esclava que vol la llibertat! Som una Pàtria irredempta que vol redimir-se! Som una Pàtria oprimida que vol governar-se lliurement i entrar en el concert dels pobles, amb la plenitud de la seva personalitat!

" La terra és el nom de la Pàtria, la terra catalana és la Pàtria catalana, totes les generacions ho han consagrat. La terra dels pares que guarda les despulles dels nostres morts, guardarà les nostres i les dels nostres fills, és la terra viva de les generacions que són, el pit mai assecat que nodrirà les generacions vivents, com ha nodrit les passades".

" L'Estat és una entitat política, artificial i voluntària; la Pàtria és una comunitat històrica, natural i necessària. El primer és obra dels homes; la segona és fruit de les lleis a que Déu ha subjectat la vida de les generacions humanes."

" L' ésser de Catalunya seguia encastat com els pòlips del coral a l' ésser castellà. Era una unitat, però no s'adonaven que estés separada de les altres. No en veien la separació, no la sentien. La força de l'hàbit, de l'ambient i de l'educació feien en l'esperit de molts d'ells un pòsit estrany, una segona naturalesa sobreposada d'elements exòtics que els privava de veure, amb tota netedat, l'obra pròpia, els propis sentiments."

Calia acabar d'una vegada aquesta morsa --

trouosa bifurcació de la nostra ànima, calia saber que erem catalans i que només erem catalans, sentir el que no erem per a saber clarament, fonament el que erem, el que era Catalunya."

" No són els quilibris mes o menys enginyosos del federalisme; no són vagues descentralitzacions que tant se 'ns en donen; no són la bondat i la bellesa dels nostres costums, ni els aventatges del nostre dret, ni les virtuts i valor de la nostra llengua; no són els dalers de bon govern i administració civilitzada. És CATALUNYA, és el sentiment de Pàtria catalana. Esser nosaltres, aquesta és la qüestió. Esser catalans."

" Essent la nacionalitat una unitat de cultura, una ànima col·lectiva amb un sentir, un pensar i un voler propis, cada nacionalitat ha de tenir la facultat d'acomodar la seva política, al seu sentiment de les coses, al seu seny, al seu franc voler. Cada nacionalitat ha de tenir el seu Estat."

" A cada nació un Estat, aquesta és la fórmula sintètica del nacionalisme polític, aquest és el fet que ha de correspondre al fet social de la nacionalitat."

De l'obra cabdal d'E. Prat de la Riba, "La Nacionalitat Catalana"

L' AFUSSELLAMENT DE LLUIS COMPANYS

L'assassinat comés, sota la forma legal d'afussellament, en la persona d' En Lluís Companys, és una exposició senzillíssima del que representa per als "Fal·langistes" - que pretenen acabar amb Catalunya - la consideració i el respecte que els mereix el poble català.

El crim comés, un de més al ja immens pilot que representa la "justícia" dels invasors, ve a ésser una nova demostració del poc respecte que serveix, pels homes i els pobles que no volen sotmetre's a la esclavatge, aquests "Caudillos" de "pacotilla" que pretenen copsar el món, dintre el seu puny.

L'assassinat d'En Companys, refugiat a França, a l'empar del dret d'exili polític, detingut per la repugnant "Gestapo" d'En Hitler i lliurat als, encara més repugnants esbirros d'En Franco, ha indignat de faiso ben expressiva, als homes lliures de tot el món. Així ho hem pogut constatar en la premsa de tots els països.

En Companys representava en la seva actuació, des de que va proclamar-se la República Catalana, trasmutada totseguit en Generalitat de Catalunya, una política espanyolitzant, perquè més aviat era en defensa d'una Espanya unitària que d'una Catalunya sobirana. Més tard, ja mort En Macià, passà a ocupar la Presidència de Catalunya, representant-la, dintre aquelles minses engrunes d'autonomia que havia accedit la República Espanyola a reconèixer-li però no a donar-les-hi del tot. Des d'aquell moment i veient com d'aquella Esquerra Republicana de Catalunya, en sorgia un grup nombrós que ja s'atrevia a dir que volien l'independència de Catalunya i es proposava juntar-se als qui ja feia anys, propugnaven per tal finalitat, En Companys, President de Catalunya, s'anà adonant del camí que volia seguir el poble català i, algunes vegades, en parlar, deixa-

va entreveure que la força de la raó que assistia al poble, que en aquell lloc que ell representava, era poderosa i que es devia de tenir en compte en el futur, que ja s'apropava.

A l'entorn de la seva personalitat s'acoblaven molts i molts catalans que induïts per la mesquinesa dels seus ideals i dels seus interessos o per l'afany de donar satisfacció al seu ventrell, propugnaven, contra el veritable esperit de Catalunya, una política de coallevància, d'adulació i servilisme, amb els partits republicans que a Madrid regenteaven el Govern de la República Espanyola i posaven a Catalunya, que era ço més fort i més sà d'Ibèria, al servei dels plútics madrilenys que la necessitaven per a poder aguantar i consolidar la República Espanyola, reduint-la a una condició servil en profit d'una política unitària, típicament castellana.

Es repetia una vegada més, la submissió dels valors catalans, als polítics espanyols, els qui oferien que, amb la República, ja tots seríem "hermanos" i desapareixeria l'animadversió que sempre hi ha hagut a la "meseta" contra tot el que tingui flaire de català. No n'hi havia hagut prou amb tots els resultats negatius obtinguts per la Lliga Regionalista i els dels Pactes i Re-Pactes, fins arribar al tristement cèlebre de San Sebastián, per a que estiguéssim ja esscarmentats i miréssim amb una mica de prevenició ço que podriem esperar-nos dels senyors que agafant-se del de San Sebastián, començaren per regatejar a Catalunya el dret de governar-se lliurement i acabaren per a "confeccionar-li" un "Estatuto" que era una vergonya per Catalunya! Però malgrat tants de punts de referència en què podien trobar-se de girar-se a mirar enrera, que aconsellaven desconfiar dels de Madrid, no els volgueren veure i seguiren enganxats al carro de l'Estat Espanyol i, més encara, junyits, sota les regnes dels que ja, poc més o menys, podien imaginar-se com tractarien a Catalunya.

Així les coses, vingué l'alçament militar i el President de Catalunya, sostingué el seu apoi a la República Espanyola. La desfeta succeí i no és el moment ara, ni tenim espai per a fer-ho, de treure'n el tant de culpa que correspon a cada ú. Però és el fet que Catalunya caigué amb la República Espanyola i els dirigents catalans d'aquell moment, pogueren sortir de Catalunya i posar-se en lloc on es creien fora de perill. La dissort feu que En Companys, caigués en poder dels alemanys que envairen França i des d'aquell moment, ben segur, que ell cregué que la seva vida havia acabat. En Companys, President de Catalunya, ha passat a engrossir la llarga llista de martres de Catalunya. Ells, els dominadors, han cregut que en fusellar a Companys, després d'any i mitj de la seva "victòria"; que en assassinar al President de Catalunya, mataven, ja d'un tot, "la hidra del separatismo", que sotraquejava a Catalunya.

Ara bé, això no és possible perquè deuen de saber que l'esperit de Catalunya, sorgí d'entre les cendres de desfetes més grans i sorgirà, encara més potent, de la que està passant en els moments actuals, perquè les injúries i els atropells i els crims que ells cometen, han de servir per esperonar, als fills de Catalunya que lluiten per la seva llibertat,

A nosaltres, que sempre hem cregut que nostre deure era treballar per l'independència absoluta de Catalunya, totes aquestes coses que estan succeïnt, no ens han vingut de nou ni ens han espantat gens. Dels opresors, dels dominadors actuals, dels eterns enemics de Catalunya, no ens ha sorprès res del que fan en contra de nostra llengua, de nostra cultura, de nostres indústries, de nostra riquesa, en general, de tot lo nostre, perquè sabem bé prou, i no pas d'ara éinó de sempre, que els seus propòsits són els d'arrasar Catalunya i "sembrar-la de sal" per a que mai més hi floreixi l'esplendor d'un poble digne, civilitzat i treballador, com és el poble català.

Sabem de l'afecte i l'estimació que tots els "Clodoaldos" ens tenen i per això sempre hem propugnat per a que els catalans es revesteixin de dignitat i es disposin a lluitar per la plena reivindicació de la personalitat de Catalunya.

Mes han passat anys i anys i una gran part dels homes dirigents de Catalunya, primer dintre la fastigosa i decrepita monarquia i després, dintre de la que semblava avançada i progressista República, han volgut lligar la sort de nostre poble a la de la política espanyola. De maltractes i desenganys n'han sofert des dels nobles i venerats Doctors Robert i Duran i Bas, fins el negociant Cambó qui, per ara, sembla trobar-se a bon resguard. De decepcions i desprecis, n'han sofert en la República, des del venerat Macià, fins l'afussellat President de Catalunya, quins amb tanta devoció per la República Espanyola, havien sacrificat els anhels d'independència del poble català, pensant que, amb ella i dintre d'ella, podrien haver lograt una unió i un respecte sincer per a nosaltres.

Encara avui, malgrat la desfeta soferta per nostra Pàtria i els sofriments sota

la força brutal del ~~régim totalitari~~, de quan en quan, ~~llegim i conèixem~~ noves dels que ~~a Catalunya~~ seguien la política del desaparegut Lluís Companys, que deixen entreveure que esperançaven la caiguda dels que avui manen a Espanya, per a tornar a Catalunya i seguir fent el joc amb els partits madrilenys que pensen seguir manejant les cireres de la República Espanyola. No sabem quin dels dirigents polítics que actuaven al costat d'En Companys, el substituirà en la direcció dels seus partidaris, avui escampats pel món, però nosaltres ens adresem a tots els catalans que encara confiaven amb els oferiments de germanívola amistat que els Alcalá i els Azafia i els seus seguidors, oferiren als qui amb ells cooperaven a Catalunya al sosteniment de la República Espanyola, i els diem: - Us haveu convençut de que no podeu esperar mai res de tots els que manen a Madrid? No us recordeu de com us escanatejaren l'Estatut? Haveu oblidat tots els entrebancs que posaren per a que no s'implantés del tot? No us heu adonat del bon afecte que des d'En Prieto, el primer ministre de finances de la República, fins ara, han demostrat tots ells per Catalunya? I si no n'hi hagués prou amb tot alló que passà en aquell mes d'Octubre, quan tot el Govern de Catalunya fou empresonat i condemnat a mort, no us recordeu ara del que ha succeït a Catalunya, des de que el Govern d'En Negrin s'apostentá, com a casa seva, en els moments més culminants de la guerra civil que devastá Catalunya? No us heu convençut que Catalunya i Espanya son dos mons diferents i que nostra llibertat ni el tracte que ells ens donen, es qüestió de régim? No us diuen res, tots els insults, crims i atropells comesos a Catalunya per les allaus invasores, quina última gota que ha fet sobreeixir la copa, és la mort d'En Lluís Companys, que representava a tots els catalans des de la Presidència de Catalunya?

Es hora que acabeu de despertar! Es hora també de que us convenceu que havem de treballar Catalunya endins i per la República Catalana, exercint plenament nostre dret a governar-nos! Catalunya, Catalunya i Catalunya, ha d'ésser nostre lema, com predicava aquell venerat Dr. Martí i Juliá. I acompanyant l'acció a la paraula, propugnem l'unió de tots els catalans, dels que volem i estem disposats a treballar per una Catalunya que sigui pels catalans! No més convivències amb l'enemic, el d'ara i el de sempre! Barrem el pas als vividors que encara voldrien perllongar una política suïcida! Tinguem fe en la reacció del nostre poble, ella ens col·locarà en un lloc de dignitat i ens farà aixecar com un sol home per a recupear el prestigi que es mereix i necessita la nacionalitat catalana. Fem tots junts la Catalunya lliure. Bastim la República Catalana! Cooperem amb els vascos i amb els gallecs i amb totes les nacionalitats que dintre d'Ibèria, sentim, com nosaltres, les ànsies, la necessitat d'ésser lliures; que si així ho logrem, ja arribarà el dia que poguem formar una Confederació Ibèrica que ens faci ben forts a tots junts, per a defensar-nos contra les ambicions dels que volen dominar tot el món. I si aixó no és possible, prenem exemple de Finlàndia, d'Irlanda, de Polònia, dels Txecs i de tants altres pobles que lluiten i seguirán lluitant per a fer-se lliures i dignes de la seva existència.

I si tots els aconteixements que avui es succeeixen a Catalunya, encara no son prous per a fer l'unitat del poble català, per a ~~ampnyer-lo~~ a que lluita amb tota la vigorsitat de nostra raça per a obtenir la mes completa independència, ~~oh! aleshores~~, catalans, confessem la nostra debilitat, la nostra feblesa, la nostra indignitat i ajupim nostres caps per a que ens hi fermin l'anella de l'esclavatge, ja que el poble que no sap fer-se lliure, sols és digne de que el tractin com esclau!

Catalans, tots a la lluita per la reivindicació de nostra nissaga! A lluitar tots junts per la República Catalana!

Cada vegada que ens retrobem, convé que abans de deliberar, fem memòria que tenim obert al nostre davant el camí més segur per a recixir. Aquest camí, és el de sostenir, contra tota resistència, la nostra voluntat de mantenir el dret natural per sobre tot interès que pràcticament o teòricament, el negui; i, per tant, per sobre els interessos polítics que, en lloc d'ajudar els pobles a viure segons els seus principis, es redresen per fer-los impossible, l'aspiració d'identificar-s'hi.

Perqué som sostinguts per les dues forces que mai han fallat, la del dret i la de la naturalesa, podem col·laborar amb entusiasme amb qualsevulga majoria, i ésser lleials ciutadans de qualsevol Estat, i ajudar-los a desenrotllar-se i avançar. Es suficient que ens hi sentim respectats en tot el que el dret i la naturalesa demana d'ésser-ho. Però, perquè la nostra vida és la vida mateixa del dret i de la naturalesa, no hi ha tampoc cap interès humà que ens pugui exigir un suïcidi i, justament per aquesta causa, proclamem també el dret de separar-nos d'aquelles organitzacions estatals que tenen la ceguesa de negar-nos el que mai no permetran a ningú que els negui a ells.

7 DE DICIEMBRE.

Día trágico y memorable para los cubanos y para todos los hombres que, como tales, sienten y aman la libertad. Recordamos aún, cuando allá, en nuestra Catalunya, los cables dieron la terrible noticia. Han matado a Maceo! Jóvenes, muy jóvenes aún, estábamos ya identificados con las ansias del pueblo cubano y allí, en aquellos momentos, en que la noticia nos dejaba aplastados como losa de plomo que nos hubiese caído encima, nos enfrentamos contra los pobres hombres que celebraban, lo que consideraban, la muerte de la revolución cubana. Ya al sentir en lo más hondo de nuestros corazones el estrépito formidable que produjo, por todos los ámbitos, la caída del Titán, hicimos constar nuestra fé en el triunfo de la causa cubana. Y así fué!

España dejó de dominar en Cuba y surgió la República Cubana. España, sigue su camino decadente, guiada por los mismos que perdieron su imperio colonial y perderán lo que hoy dominan y Maceo resurge, grande y magnífico, ante todos los cubanos, sin distinción étnica y ante los pueblos y los hombres que en el Universo y en estas horas de trasmutaciones, defienden, por encima de todo, la suprema libertad de los pueblos y los individuos.

Por esto Maceo, es cada día más grande y más venerado. Por esto la República Cubana que él ayudó a levantar, ha de ser cada día más fuerte y más vigorosa, hasta llegar a cristalizar en uno de los pueblos modelos que en los nuevos tiempos han de brillar.

Gloria a Maceo y a todos los héroes cubanos!

Viva la República de Cuba! Esta es nuestra conmemoración.

EN la celebració de la tradicional costum de "La Castanyada", nostre Conseller en Cap va recordar que aquest any, com en el primer any de nostra vida social, grans aiguats havien portat a Catalunya misèria i desolació, com si no n'hi hagués prou, ara, a la devastació que en ella cometen les allaus invasores; com si no fos prou el pilot de morts que la guerra i la "victòria" de les "forces del mal", per no dir-los altra cosa, apilen cada dia; com si es volgués condemnar els catalans a sofrències eternes.

Aquestes noves ens han commogut perquè, allunyats de la terra, sentim potser encara més, les sofrències de Catalunya. Recordava, com en aquell primer any de nostra existència social, es reberen les noves esglaiadores de les inundacions i aiguats ocorreguts a Catalunya i com aquell grupet reduït, aleshores, de catalans dels quals gairebé s'en reien nostres compatriotes aquí residents, empenqué una recaptació pública, ajudats en manera eficaç i amb gran entusiasme pels cubans, homes i dones, que demostraven les seves simpaties per Catalunya i tingueren la satisfacció de poguer enviar a nostra terra una bona suma de pesos que era l'ajut que portava pels desvalguts aquesta noble ciutat de Santiago de Cuba. Si aleshores que el Grop tot just neixia realitzava una obra tan hermosa com l'acomplida, mercès a les simpaties que havia desvetllat en tan poc de temps entre el poble cubà, qué no faria, digué, ara el Grop i els seus components, després de tants anys de lluita i compenetració entre cubans i catalans quines relacions, mercès a la digníssima actuació del Grop Catalunya, cada dia són més fermes, més amicals i més íntimes?

Peró no pot ésser tal cosa. Nostre Conseller en Cap, en assegurar-nos a la taula, a l'Estatge social de nostra Entitat per a celebrar la castanyada, significà als cubans que ens acompanyaven, l'objecte de la costum nostrada i en dedicar un record a nostres germans que es troben a la Catalunya desvalguda i en remarcar la coincidència d' aleshores amb ara, feu present el pregon agraïment dels catalans per la generosa aportació dels cubans en aquella data, tot fent constar el nostre gran dolor, la nostra consternació, per les devastats que sofreix el nostre poble i els immensos desitjos de tots nosaltres i dels cubans per a poder ajudar-los, i exclamà: "Nosaltres estem amb ells, nosaltres entim encara més gran dolor per no poder fer-los arribar ni nostres paraules de concol ni l'ajuda material i efectiva que anhelem per a ells, però dissortadament, plana avui damunt Catalunya, un allau de corbs famolencs que ja cuidarien de que nostres socors no arribessin a mans dels catalans que ho necessiten. Sapigueu-ho així cubans que friseu per ajudar-nos! Sapigueu-ho així catalans que esteu al costat nostre i sapigueu-ho més encara vosaltres, germans nostres, que romaneu sota la dominació de nostres més encarnissats enemics. Nosaltres sentim tota la dolor de la devastació i les penúries que planen damunt vostre, però no us fem arribar nostra ajuda perquè tenim la plena convicció que l'allau d'assassins que ha caigut sobre nostra dissortada Catalunya, s'apoderarien de les nostres aportacions i els nostres desitjos i els nostres afanys per ajudar-vos a vosaltres es convertirien en disbauxes a nostres costelles dels "senyoritos" de Falange, desdèspotes, assassins i traïdors que volen fer desaparèixer nostra Pàtria."

Sol·liciteu el BUTLLETÍ al GROU CATALUNYA -Secció de Propaganda-J.A.Saco 415-S.de Cuba.

"Encara no havíem viscut l'emoció més profunda que ens reservava aquest dia de meravella. Fou a la nit, a tres quarts de dues. Erem en una de les finestres de Casa de la Ciutat. La Plaça de Sant Jordi estava, si és possible, més plena que mai. En aquest moment, el so vibrant de les trompetes dels soldats talla l'aire, trèmul d'emoció. Pausadament, la tropa s'obre pas entre la multitud fins a situar-se sota el balcó central del Palau de la Generalitat. Entre la multitud es fa un silenci imposant. La gent pressent la magnitud d'aquell moment únic que estem vivint, i espontàniament, d'un sol gest, tothom es descobreix. I sona clara, neta, la veu d'un oficial que llegeix -en català!- la proclamació de la República de Catalunya.

"Una esgarripança d'emoció ha envaït la gentada. En els ulls dels que tenim a la vora hi veiem perlejar unes llàgrimes. I ara ve un silenci més profund encara. Hom diria que se sent el bategar de tots els cors.....va a parlar En Macià:

"FA VINT-I-CINC ANYS DE LA MEVA VIDA QUE TREBALLE PER ARRIBAR A AQUEST MOMENT QUE ESTEM VIVINT....."

"La veu del President de Catalunya, sentida dintre la penombra en que està submergida la Plaça, sembla una veu de l'altre món..."

Hem portat a nostres planes aixó que escrigué el cronista a "Mirador" (16 d'abril 1931) d'aquell dia gloriós de la proclamació de la República Catalana, que ens emociona i ens obliga a la meditació, com el millor homenatge que tributem a Francesc Macià, en l'aniversari de la seva mort.

Nosaltres forem separatistes de Francesc Macià! Com tota Amèrica, vibràrem al conjur de la seva paraula, honrada i sincera! La seva paraula era: LLIBERTAT i tenia la plenitud del concepte, l'afirmació de la voluntat, el determini de l'acció, la seguretat de la fe!

Així era el Francesc Macià que coneguèrem a Amèrica. Tota una vida al servei d'un ideal. Perqué hi havia quelcom de romàntic, perqué hi havia hagut sempre una honrada conseqüència en ell, sacrificant-se a l'ideal, nó servint-se'n, els catalans d'Amèrica l'estimàrem tant. Perqué el seu amor a la Pàtria, tenia una definició, la República Catalana, Amèrica hi va creure en ell. Ningú ens havia parlat així de llibertat ni d'amor i l'entusiasme dels catalans d'Amèrica fou indescriptible i nostra fe, fou total. Recordem aquell vellet, veterà de la guerra d'independència de Cuba, que s'arribà al Grop a sentir Macià. I escoltà com Macià assegurava una llibertat que sabia conquerir, amb el sacrifici i callia, de la seva pròpia vida. Aquell vellet, català oblidat de la seva condició, avançà emocionat a abraçar Macià qui havia tingut la virtut de descobrir-li en el seu amor a la llibertat que ocupà part de la seva vida, una condició racial catalana.

Fou Macià, separatista, l'home conseqüent fins proclamar la República Catalana.

"En nom del poble de Catalunya proclamo l'Estat Català, sota el règim d'una República Catalana que lliurement i amb tota cordialitat, anhela i demana als altres pobles d'Espanya llur col.laboració en la creació d'una Confederació de pobles ibèrics i està disposada al que sigui necessari per alliberar-los de la monarquia borbònica. En aquest moment fem arribar la nostra veu a tots els Estats lliures del món en nom de la Llibertat, de la Justícia i de la Pau internacional. Francesc Macià."

Fou aquest el separatisme de Macià! Catalunya lliure que en ús de la seva sobirania, anhela i desitja l'engrandiment dels altres pobles ibèrics i amb la seva pròpia fesomia, integrar l'unió univèrsal.

Es aquest el nostre separatisme! Glòria a Macià, cabdill de la dignitat catalana!

Nostre homenatge és pel patriota íntegre, que no fallà mai; nosaltres no ens unim, però, a l'homenatge d'aquells que segrestaren l'esperit de Macià, que li feren abandonar una bandera que avui encara, ningú ha recollit.

S'ha clos un cicle històric. El que vá des d'aquella renúncia a la República Catalana fins a l'invasió de Catalunya pel feixisme espanyol. Ens trobem on érem, ni més ni menys.

Una regolfada de l'esperit castellà, menaça amb la desaparició de Catalunya. Ens cal salvar les essències espirituals de nostre poble, reivindicar nostra personalitat, reconquerir Catalunya.

Per qué no alcem la bandera de l'integritat patriòtica que li feren abandonar a Macià?

Algú podrà justificar la seva conducta, ningú però, en podrà estar joiós dels resultats. Hem passat per una prova molt dura i nostre estat actual és llastimós per a que tractem de cercar subterfugis a una sincera confessió de que tota la política catalana des d'aleshores, ha estat un fracàs.

Des de Felip V, Espanya ens ha governat tirànicament, imposant-nos les seves lleis. La República Espanyola també; va imposar-nos el seu Estatuto, que no era la voluntat de Catalunya. La voluntat de Catalunya era aquella República Catalana que va proclamar Macià. Després d'aquell renunciament, passarem d'una situació de privilegi a ésser instrument de la política unitària espanyola. No creure-ho així fora reconèixer en aquells catalans que decidiren a Macià a renunciar-hi, en comptes de bona fe i candorositat política, malícia i traïció.

Espanya, sapigué aprofitar-se'n de nostre error polític. Sense força material, socavada la força moral, res podíem oposar, com res hi oposàrem. Ens havíem de conformar i ens conformàrem amb allò que volgueren donar-nos. No hi hagué fe en Catalunya per defensar una República Catalana; menys n'hi podia haver després, desorganitzats i sense recursos, per defensar l'integritat de l'Estatut. Quin trist espectacle el de Catalunya després d'aquella jornada gloriosa en que proclamada nostra República, obriem i senyalàvem el camí a la democràcia espanyola, per ésser fàcil víctima d'aquesta! A profit d'Espanya, sacrificàrem nostra República i la República Espanyola, ja consolidada, s'erigí en República unitària, ni federal ni federativa.- La victòria de Macià (vint-i-cinc anys de la meua vida...) era la victòria del poble que Espanya burlà, com burlà després l'Estatut i burlà el plebiscit i ho burlà tot....perqué Catalunya, per fer prevaler la raó i el dret, no podia oposar-hi la força, l'únic llenguatge que entén Espanya!

Nó, aquest no fou l'ideal de Macià! Macià viu i viurà en el cor de tots els catalans en la seva rebel·lia, en el seu arborat patriotisme, com Bach de Roda, "pertany a la categoria dels grans catalans que han vist la garantia de la nostra llibertat en l'apel·lació a la lluita heroica". Hi ha un Macià ingloriós, creat pels polítics, que no viu en els cors dels catalans que estimen de debó la llibertat.

Macià degué de patir molt per aquest error!

D'ell parla així Rovira i Virgili: "podem assegurar que en els darrers mesos de la seva vida, Macià es mostrava decebut davant l'Espanya Republicana. Havia hagut de renunciar com Claris, a la República Catalana, ja proclamada. Havia hagut d'acceptar la nova Generalitat i la mitja autonomia de l'Estatut. Havia comprovat que els homes de la República i àdhuc els del proletariat espanyol, mantenien, en el fons, els mateixos prejudicis anticatalans dels homes de la monarquia."

"Quan els seus últims pressentiments van confirmar-se, ell ja no hi era. El gran vell deixà assenyalada la més alta i més lluminosa fita històrica en el renaixement contemporani de la Pàtria. Alló que ell guanyà -llibertat catalana, Generalitat, Estatut- s'ha perdut després enmig de la tragèdia hispànica. Però les obres que han assolit la categoria de la història no poden esborrar-se mai. Son exemple, mirall i estímulo per a l'esdevenidor. Vindrà un dia que els catalans duran a la pràctica aquell pensament profètic que, poc abans de la mort, Francesc Macià ens exposava en una conversa: "Haurem de fer un altre 14 d'abril, però totalment català." Aleshores les sagrades despulles del seu cos i del seu esperit immortal, tornaran a la terra de Catalunya i els patriotes diran: MACIÀ QUE TORNA."

CATALANS: Recollim la bandera estelada de Macià, que resta abandonada. Alcem-la ben alta, amb nostres esperits i, sota els seus plecs, UNIM-NOS TOTS!! Retornem al verdader camí del qual tants errors ens en han apartat i com en aquell pelegrinatge històric de Macià per les Amèriques, desvetllant la fe dels catalans, recorri la bandera estelada, la bandera de Macià! de cap a cap les Amèriques, cridant els catalans a l'unió i a la lluita per la llibertat de nostra Pàtria. PER LA REPUBLICA CATALANA!!

Així, honorarem a Macià!!